

Lojistik Regresyon (Logistic Regression)

Lojistik regresyon normal regresyonun $\theta^T x$ olarak kullandigi agirliklar (katsayilar) ile verinin carpimini alır ve ek bir filtre fonksiyonundan gecirerek onlari 0/1 degerleri baglaminda bir olasiliga esler. Yani elimizdeki veri pek cok boyutta veri noktaları ve o noktaların 0 ya da 1 olarak bir "etiketi" olacaktır. Mesela

```
from pandas import *
df = read_csv("testSet.txt", sep='\t', names=['x', 'y', 'labels'], header=None)
df['intercept']=1.0
data = df[['intercept', 'x', 'y']]
labels = df['labels']
print df[['x', 'y', 'labels']][:10]
```

	x	y	labels
0	-0.017612	14.053064	0
1	-1.395634	4.662541	1
2	-0.752157	6.538620	0
3	-1.322371	7.152853	0
4	0.423363	11.054677	0
5	0.406704	7.067335	1
6	0.667394	12.741452	0
7	-2.460150	6.866805	1
8	0.569411	9.548755	0
9	-0.026632	10.427743	0

Goruldugu gibi veride x, y boyutlari icin etiketler (labels) verilmiş. Lojistik regresyon bu veriyi kullanarak eğitim sonrası θ 'lari elde eder, bunlar katsayılarımızdır, artık bu katsayıları hiç gormedigimiz yeni bir veri üzerinde 0/1 etiketlerinin tahminini yapmak için kullanabiliriz.

Filtre fonksiyonu için kullanılan bir fonksiyon sigmoid fonksiyonudur, $g(x)$ ismini verelim,

$$g(x) = \frac{e^x}{1 + e^x}$$

Bu nasıl bir fonksiyondur, kabaca davranisini nasıl tarif ederiz? Cebirsel olarak bakarsak, fonksiyon oyle bir durumda ki ne zaman bir x degeri gecersek, bu deger ne kadar büyük olursa olsun, bolendeki deger her zaman bolunenden 1 daha fazla olacaktır bu da fonksiyonun sonucunun 1'den her zaman küçük olmasını garantiler. Çok küçük x degerleri için bolum sonucu biraz daha büyük olacaktır tabii, vs.

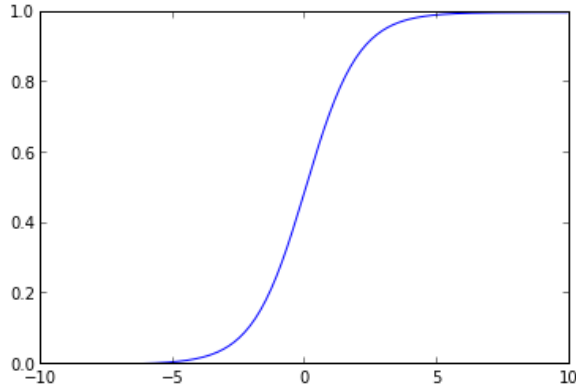
Daha temiz bir ifade için bolen ve boluneni e^{-x} ile carpalım,

$$g(x) = \frac{e^x e^{-x}}{e^{-x} + e^x e^{-x}}$$

$$g(x) = \frac{1}{1 + e^{-x}}$$

Sigmoid fonksiyonun "-sonsuzluk ile +sonsuzluk arasindaki degerleri 0 ve 1 arasina esledigi / indirdigini (map)" ifadesi de literatürde mevcuttur.

```
def sigmoid(arr):  
    return 1.0/(1+exp(-arr))  
  
x = np.array(arange(-10.0, 10.0, 0.1))  
plt.plot(x, sigmoid(x))  
plt.savefig('logreg1.png')
```


Üstteki grafiğe bakınca katsayılarla carpım, toplam ardından sonucun niye bu fonksiyona verildiğini anlamak mümkün. Sigmoid'in 0 seviyesinden 1 seviyesine zıplayışı oldukça hızlı ve x koordinatı bağlamında (ve 0.5'ten küçük y 'ye eslenen) sıfır öncesi bölgesi, aynı şekilde sıfır sonrası (ve 0.5'ten büyük y 'ye eslenen) bölgesi oldukça büyük. Yani bu fonksiyonu seçmekle veriye katsayılarla carpılıp 0 ya da 1 bölgesi altına düşmesi için oldukça geniş bir şans veriyoruz. Böylece veriyi iki parçaya ayırmak için şansimizi arttırmış oluyoruz.

Peki sigmoid fonksiyonu bir olasılık fonksiyonu (dağılımı) olarak kullanılabilir mi? Entegralini alalım, ve $-/+$ sonsuzluklar üzerinden alan hesabi yapalım, sonucun 1 çıkması gerekli,

```
import sympy  
x = sympy.Symbol('x')  
print sympy.integrate('1/(1+exp(-x))')  
x + log(1 + exp(-x))
```

Daha temizlemek için

$$x + \ln(1 + e^{-x})$$

x ifadesi aynı zamanda suna eşittir $x = \ln(e^x)$. Bu ifade bize kolaylık sağlayacak böylece,

$$\ln e^x + \ln(1 + e^{-x})$$

diyebiliriz. Dogal log'un ($\ln$) carpimlari toplamlara donusturdugunu biliyoruz, bunu tersinden uygulayalim,

$$\ln(e^x \cdot 1 + e^x e^{-x})$$

$$\ln(e^x + 1) = \ln(1 + e^x)$$

```
print log (1+exp(-inf))
print log (1+exp(inf))
```

```
0.0
inf
```

Demek ki fonksiyon bir olasilik dagilimi olamaz, cunku egri altindaki alan sonsuz buyuklugunde. Aslinda bu fonksiyonun kumulatif dagilim fonksiyonu (cumulative distribution function -CDF-) ozellikleri vardir, yani kendisi degil ama turevi bir olasilik fonksiyonu olarak kullanilabilir (bu konumuz disinda). Her neyse, sigmoid'in bir CDF gibi hareket ettigini g 'nin 0 ile 1 arasinda olmasindan da anliyoruz, sonucta CDF alan demektir (yogunlugun entegrali) ve en ust degeri 1 demektir, ki bu CDF tanimina uygundur.

Simdi elimizde olabilecek k tane degisken ve bu degiskenlerin bilinmeyen katsayilari icin 0 ve 1'e eslenecek bir regresyon olusturalim. Diyelim ki katsayilar $\theta_0, \dots, \theta_k$. Bu katsayilari degiskenler ile carpip toplayarak $h(x)$ 'e verelim, (0/1) cikip cikmayacagi katsayilara bagli olacak, verideki etiketler ile $h(x)$ sonucu arasinda bir baglanti kurabilirsek, bu bize katsayilari verebilir. Bu modele gore eger θ 'yi ne kadar iyi secersek, eldeki veri etiketlerine o kadar yaklasmis olacagiz. Simdi sigmoid'i katsayilarla beraber yazalim,

$$h_{\theta}(x) = g(\theta^T x) = \frac{1}{1 + e^{-\theta^T x}}$$

"Veriye olabildigince yaklasmak icin en iyi α 'yi bulmak" sozu bize maksimum olurluk (maximum likelihood) hesabini hatirlatmalidir. Bu hesaba gore icinde bilinmeyen α 'yi barindiran formulun uzerinden tum verinin sonuclarinin teker teker birbiri ile carpimi olabildigince buyuk olmalidir. Bu ifadeyi maksimize edecek α veriye en uygun α olacaktır.

Simdi her iki etiket icin ve sigmoid'i kullanarak olasilik hesaplarini yapalim,

$$P(y = 1|x; \theta) = h_{\theta}(x)$$

$$P(y = 0|x; \theta) = 1 - h_{\theta}(x)$$

Not: Olasilik degerleri (buyuk $P(\cdot)$ ile) ve CDF fonksiyonlari olurluk hesabinda kullanilabilir. $P(\cdot)$ ile CDF baglantisi var, $P(X < x)$ gibi kumulatif alansal hesaplarin CDF uzerinden gerceklestirilebildigini hatirlayalim.

Devam edelim, hepsi bir arada olacak sekilde yanyana koyarsak ve sonuca, y 'yi dogru tahmin edip etmedigimizin olcumunu de eklersek,

$$p(y|x; \theta) = (h_{\theta}(x))^y (1 - h_{\theta}(x))^{1-y}$$

Olurluk icin tum veri noktalarini teker teker bu fonksiyona gecip sonuclarini carpacagiz (ve verilerin birinden bagimsiz olarak uretildigini farzediyoruz), eger m tane veri noktası var ise

$$L(\theta) = \prod_{i=1}^m (h_{\theta}(x^i))^{y^i} (1 - h_{\theta}(x^i))^{1-y^i}$$

Eger $\log'$ unu alirsak carpimlar toplama donusur, isimiz daha rahatlasir,

$$l(\theta) = \log L(\theta)$$

$$= \sum_{i=1}^m y^i \log(h_{\theta}(x^i)) + (1 - y^i) \log(1 - h_{\theta}(x^i))$$

Iste bu ifadenin maksimize edilmesi gerekiyor.

Ama daha fazla ilerlemeden once bir esitlik ve bir turev gostermemiz gerekiyor. Once esitlik

$$1 - g(z) = g(-z)$$

Ispat

$$1 - \frac{1}{1 + e^{-z}} = \frac{1 + e^{-z} - 1}{1 + e^{-z}}$$

$$\frac{e^{-z}}{1 + e^{-z}} = \frac{1}{1 + e^z}$$

Hakikaten son esitligin sag tarafina bakarsak, $g(-z)$ 'yi elde ettigimizi goruyoruz. Simdi tureve geelim,

$$g'(z) = \frac{d}{dz} \frac{1}{1 + e^{-z}}$$

Ispat

$$= \frac{1}{(1 + e^{-z})^2} (e^{-z})$$

e^{-z} turevinden bir eksi isareti gelecegini beklemis olabilirsiniz, fakat hatirlayacagimiz uzere

$$\frac{d}{dx} \frac{1}{1+x} = \frac{-1}{(1+x)^2}$$

Yani eksiler birbirini yoketti. Simdi iki ustteki denklemin sag tarafini acalim

$$\begin{aligned} &= \frac{1}{1 + e^{-z}} \frac{e^{-z}}{1 + e^{-z}} \\ &= \frac{1}{1 + e^{-z}} \frac{1}{1 + e^z} \end{aligned}$$

Carpimda iki bolum var, bolumler $g(z)$ ve $g(-z)$ olarak temsil edilebilir, ya da $g(z)$ ve $1 - g(z)$,

$$= g(z)(1 - g(z))$$

Bu baglamda ilginç bir diger denklem log sansi (log odds) denklemdir. Eger ilk bastaki denklemi dusunursek,

$$p = P(y = 1|x; \theta) = g(z) = \frac{e^z}{1 + e^z}$$

Bu denklem 1 olma olasiligini hesapliyor. Temiz bir denklem log sansi olabilir ki bu denklem olma olasiligini olmama olasiligina boler ve log alır.

$$\log \left(\frac{p}{1-p} \right)$$

olarak gosterilir. Simdi biraz daha cambazlik, $1 - g(z) = g(-z)$ demistik, ve $g(-z)$ 'nin de ne oldugunu biliyoruz $\frac{1}{1+e^z}$, log sansini bu sekilde yazalim, $\frac{1}{1+e^z}$ ile bolelim daha dogrusu $1 + e^z$ ile carpalim ve log alalim,

$$\log \left(\frac{e^z}{1 + e^z} (1 + e^z) \right) = \log(e^z) = z = \theta^T x$$

Artik olurluk denkleminde donebiliriz. Olurlugu nasil maksimize ederiz? Gradyan cikisi (gradient ascent) kullanilabilir. Eger olurluk $l(\theta)$ 'nin en maksimal oldugu

noktadaki θ 'yi bulmak istiyorsak (dikkat sadece olurlugun en maksimal noktasini aramiyoruz, o noktadaki θ 'yi ariyoruz), o zaman bir θ ile baslariz, ve adim adim θ 'yi maksimal olana dogru yaklastiririz. Formül

$$\theta_{yeni} = \theta_{eski} + \alpha \nabla_{\theta} l(\theta)$$

Ustteki formül niye isler? Cunku gradyan $\nabla_{\theta} l(\theta)$, yani $l(\theta)$ 'nin gradyani her zaman fonksiyon artisinin en fazla oldugu yonu gosterir. Demek ki o yone adim atmak, yani $l(\theta)$ 'a verilen θ 'yi o yonde degistirmek (degisim tabii ki θ bazinda, θ 'nin degisimi), bizi fonksiyonun bir sonraki noktasina yaklastiracaktır. Sabit α bir tek sayi sadece, atilan adimin (hangi yonde olursa olsun) olcegini azaltip / arttirabilmek icin disaridan eklenir. Adim yonu vektor, bu sabit bir tek sayi. Carpimlari vektörü azaltir ya da cogaltir [3].

Simdi $\nabla_{\theta} l(\theta)$ turetmemiz gerekiyor.

Eger tek bir $\frac{\partial l(\theta)}{\partial \theta_j}$ 'yi hesaplarsak ve bunu her j icin yaparsak, bu sonuclari bir vektörde ustuste koyunca $\nabla_{\theta} l(\theta)$ 'yi elde ederiz.

$$\begin{aligned} \frac{\partial l(\theta)}{\partial \theta_j} &= y \frac{\frac{\partial}{\partial \theta_j} g(\theta^T x)}{g(\theta^T x)} - (1 - y) \frac{\frac{\partial}{\partial \theta_j} g(\theta^T x)}{1 - g(\theta^T x)} \\ &= \left(y \frac{1}{g(\theta^T x)} - (1 - y) \frac{1}{1 - g(\theta^T x)} \right) \frac{\partial}{\partial \theta_j} g(\theta^T x) \end{aligned}$$

Simdi en sagdaki kismi acalim,

$$\frac{\partial}{\partial \theta_j} g(\theta^T x) = g'(\theta^T x) \frac{\partial}{\partial \theta_j} \theta^T x = g'(\theta^T x) x_j$$

$\frac{\partial}{\partial \theta_j} \theta^T x$ nasil x_j haline geldi? Cunku tum θ vektorunun kismi turevini aliyoruz fakat o kismi turev sadece tek bir θ_j icin, o zaman vektördeki diger tum ogeler sifir olacaktir, sadece θ_j 1 olacak, ona tekabül eden x ogesi, yani x_j ayakta kalabilecek, diger x ogelerinin hepsi sifiryla carpilmis olacak.

Turevin kendisinden de kurtulabiliriz simdi, daha once gosterdigimiz esitligi devreye sokalim,

$$= g(\theta^T x)(1 - g(\theta^T x))x_j$$

Bu son formulu 3 ustteki formülün sag tarafina geri koyarsak, ve basitlestirirsek,

$$(y(1 - g(\theta^T x)) - (1 - y)g(\theta^T x))x_j$$

Carpimi daha temiz gormek icin sadece y, g harflerini kullanirsak,

$$(y(1-g) - (1-y)g)x_j = (y - yg - g + yg)x_j = (y - g)x_j$$

yani

$$= (y - g(\theta^T x))x_j$$

$$= (y - h_\theta(x))x_j$$

Iste $\nabla_\theta l(\theta)$ için ne kullanacağımızı bulduk. O zaman

$$\theta_{yeni} = \theta_{eski} + \alpha(y - h_\theta(x))x_j$$

Her i veri noktası için

$$\theta_{yeni} = \theta_{eski} + \alpha(y^i - h_\theta(x^i))x_j^i$$

Kodu isletelim,

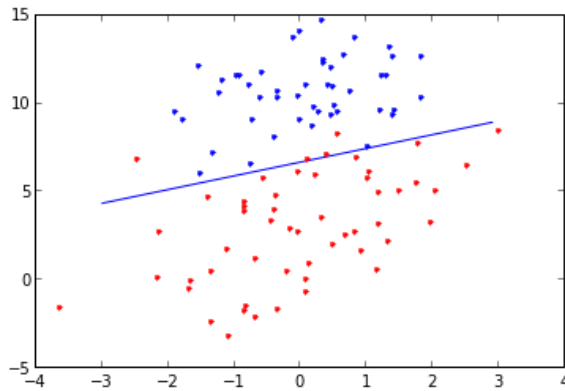
```
def grad_ascent(data_mat, label_mat):
    m,n = data_mat.shape
    label_mat=label_mat.reshape((m,1))
    alpha = 0.001
    iter = 500
    theta = ones((n,1))
    for k in range(iter):
        h = sigmoid(dot(data_mat,theta))
        error = label_mat - h
        theta = theta + alpha * dot(data_mat.T,error)
    return theta

theta = np.array(grad_ascent(array(data),array(labels).T ))
print theta.T

[[ 4.12414349  0.48007329 -0.6168482  ]]
```

```
def plot_theta(theta):
    x = np.array(arange(-3.0, 3.0, 0.1))
    y = np.array((-theta[0]-theta[1]*x)/theta[2])
    plt.plot(x, y)
    plt.hold(True)
    class0 = data[labels==0]
    class1 = data[labels==1]
    plt.plot(class0['x'],class0['y'],'b.')
    plt.hold(True)
    plt.plot(class1['x'],class1['y'],'r.')
    plt.hold(True)

plot_theta(theta)
plt.savefig('logreg2.png')
```


Ustteki kod bir dongu icinde belli bir x noktasından başlayarak gradyan inisi yaptı ve optimal θ degerlerini, yani regresyon agirliklarini (weights) hesapladı. Sonra bu agirliklari bir ayrac olarak ustte grafikledi. Ayracin oldukca iyi degerler buldugu belli oluyor.

Rasgele Gradyan Cikisi (Stochastic Gradient Ascent)

Acaba θ 'yi guncellerken daha az veri kullanmak mumkun mu? Yani yon hesabi icin surekli tum veriyi kullanmasak olmaz mi?

Olabilir. Guncellemeyi sadece tek bir veri noktası kullanarak yapabiliriz. Yine gradyani degistirmis oluruz, sadece azar azar degisim olur, fakat belki de bu sekilde sonuca daha cabuk ulasmak mumkun olacaktir.

Kodlama acisindan, θ guncellemesi icin buldugumuz formulu tek nokta bazinda da vermistik. O zaman o tek noktayi sirayla alip guncellersek, otomatik olarak yeni bir sekilde gradyan cikisi yapmis oluruz.

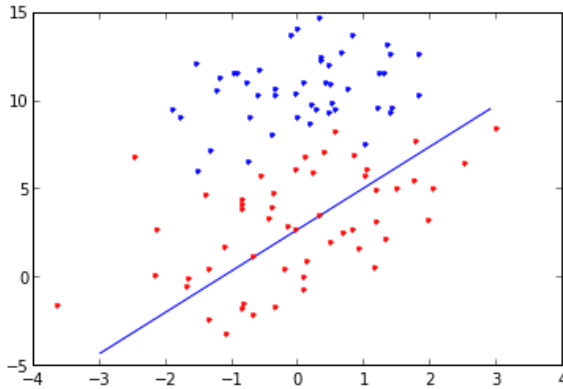
```
def stoc_grad_ascent0(data_mat, label_mat):
    m,n = data_mat.shape
    label_mat=label_mat.reshape((m,1))
    alpha = 0.01
    theta = ones((n,1))
    for i in range(m):
        h = sigmoid(sum(dot(data_mat[i],theta)))
        error = label_mat[i] - h
        theta = theta + alpha * data_mat[i].reshape((n,1)) * error
        theta = theta.reshape((n,1))
    return theta

theta = np.array(stoc_grad_ascent0(array(data),array(labels).T ))
print theta.T

[[ 1.01702007  0.85914348 -0.36579921]]

plot_theta(theta)
plt.savefig('logreg3.png')
```


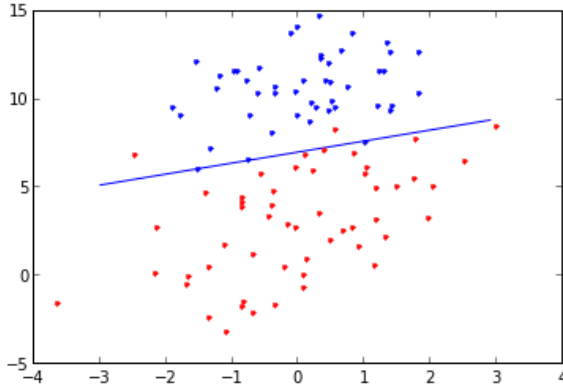
Neredeyse isimiz tamamlandı. Ustteki grafik pek iyi bir ayrac göstermedi. Niye? Problem çok fazla salınım (oscillation) var, yani değerler çok fazla uç noktalar arasında gidip geliyor. Ayrıca veri noktalarını sırayla işliyoruz, veri tabii ki rasgele bir şekilde sıralanmış olabilir, ama sıralanmamışsa, o zaman algoritmaya raslantısal noktaları vermek için kod içinde zar atmamız lazım. Metotun ismi "rasgele (stochastic)" gradyan çıkışı, bu rasgelelik önemli. 2. problemi düzeltmek için yapılacak belli, 1. problem için α değeri her döngüde belli oranda küçülterek (yani α artık sabit değil) sonuca yaklaşıırken oradan buraya savrulmasını engellemiş olacağız. Yeni kod altta,

```
def stoc_grad_ascent1(data_mat, label_mat):
    m,n = data_mat.shape
    iter = 150
    label_mat=label_mat.reshape((m,1))
    alpha = 0.01
    theta = ones((n,1))
    for j in range(iter):
        data_index = range(m)
        for i in range(m):
            alpha = 4/(1.0+j+i)+0.0001
            rand_index = int(random.uniform(0,len(data_index)))
            h = sigmoid(sum(dot(data_mat[rand_index],theta)))
            error = label_mat[rand_index] - h
            theta = theta + alpha * data_mat[rand_index].reshape((n,1)) * error
            theta = theta.reshape((n,1))
    return theta

theta = np.array(stoc_grad_ascent1(array(data),array(labels).T ))
print theta.T

[[ 14.67440542   1.30317067  -2.08702677]]

plot_theta(theta)
plt.savefig('logreg4.png')
```


Sonuc cok iyi, ayrıca daha az işlemle bu noktaya eriştik, yani daha az işlem ve daha hızlı bir şekilde sonuca ulaşmış olduk.

Tahmin (Prediction)

Elde edilen ağırlıkları tahmin için nasıl kullanırız? Bu ağırlıkları alıp, yeni veri noktası ile çarpıp sonuçları sigmoid'den geçirdiğimiz zaman bu noktanın "1 etiketi olma olasılığını" hesaplamış olacağız. Örnek (diyelim ki mevcut veri noktası için bir veriyi, -mesela 15. nokta- sanki yeniymiş gibi seçtik)

```
pt = df.ix[15,['intercept','x','y']]
print sigmoid(dot(array(pt), theta)),
print 'label =', labels[15]

[ 0.99999653] label = 1
```

Oldukça yüksek bir olasılık çıktı, ve hakikaten de o noktanın gerçek değeri 1 imiş.

Kaynaklar

[1] <http://cs229.stanford.edu/notes/cs229-notes1.pdf>

[2] Harrington, P. Machine Learning in Action

[3] Bu şekilde azar azar sonuca yaklaşılmaya uğrasmak tabii ki her fonksiyon için geçerli değildir, çünkü eğer fonksiyonda "yerel maksimumlar" var ise, gradyan çıkışı bu noktalarda takilip kalabilir (o yerel tepelerde de birinci türev sıfırlanır, gradyanın kafası karışır). Gradyan metodunun kullanmadan önce fonksiyonumuzun tek (global) bir maksimumu olup olmadığını düşünmemiz gerekir. Fakat sanlıyoruz ki olurluk fonksiyonu tam da böyle bir fonksiyondur (sans değil tabii, bu özelliği sebebiyle seçildi). Fonksiyon içbükeydir (concave), yani tek bir tepe noktası vardır. Bir soru daha: olurluğun içbükey olduğunu nasıl anladık? Fonksiyona bakarak pat diye bunu söylemek mümkün, değişkenlerde polinom bağlamında kupsel ve daha üstü seviyesinde üstellik yok, ayrıca log, exp içbükeyliği bozmuyor.